

ROJA NÛ

XWEDÎ Û GERÎNENDEJ: MÎR Dr. KAMIRAN ALÎ BEDIR-XAN

Kiriyariya Roja Nû, ji bona erdên Sûriye û Libnanê; 10 İfreyên Sûrî; ji bona welatên din 2 İfreyên İngılızî. Bihayê Hejmarekê: 10 Qemerî.

Diwan û gerîndekariya Rojname: Bêrût-Birc; Weqîf Tabet, Telefona Dîwana: 74-04; Telefona Mala Xwediyê Roja Nû: 84-41. Edresa telg: Bêrût-Rojanû.

ÇENG & SIYASET DEWRAN

DESTPÊKA VÎ ŞERÎ

Li yekê İlonê çar salên vî şerî tamam bûne û ev şerê xedar û xwîn-xwar hêj dom dike. Hin dibêjin İsal, hin dibêjin sala ko bê wê biqedê.

Wezîrê Bîrîtanya Mezin ê yekemîn Mr. Çorçîl gotiye. Li ser dawîya şerî texmîn û hesab bê feyde ye.

Berî çar salan ev şer çawan destpê kir.

Şerê Polonyayê

Li 1-ê İlonê sala 1939-an de, piştî nîvê şevê, li saat 4 û 30 deqîtan de refên elemanî ji nişka ve bi ser erdê Polonyayê de girtine û şaristanên Rumia, Puk, Gdynia Grudziadz, Torun, Sojnise, Tozew, Lodz, Katowic, Krakov, Lwow, Tarsoyî û gelek bajarên din bombardiman kirine.

Şeva ko 31-ê tebaxê digihîne yekê İlonê, refên elemanî li Westerplatê xisti bûn.

Leşkerên Elemanî

Ji axa Pomeranya — Germanî, Prusya-Rohelatî, Silezye, Moravya û Slovakayê ketine erdê Polonyayê, û pêş ve meşiyane.

Li 2-yê İlonê

Û heta 17-an di nav bira eskerên elemanî û polonî de, yên ko xwe ber bi Varsovi, ava Vistulê, Brezk û Lwowê ve bi gûnda dikişandin şerîne no çêbûne. Ordiya elemanî ji a polonî zehf xurtir bû.

Gelîftangên elemanî ên xurt bi arîkariya balafirên elemanî yên zirhkirî, Stukas—yên ko bi serfîkî dirêjî armanc û hêjagehan dikin—diketin nav bira Ordiyên polonî û ew ji hev û du kut dikirin û pê tevger û tertîb tevlihev dibûn.

Serdariya polonî ya ko xwe ji bona şerêkî wilo çak pêk ne anî bû,—şerê birûskî—di karê gerandina Ordiyan de şaş bû.

Li 7-ê İlonê piştî şerêkî zor û xwîndar Westerplat xwe avêtîye bextê dijminan.

Li 17-ê İlonê

Yekîneyên Sovyetî ketine axa Polonyayê û di Polonya Rohelatî de pêşve çûne, ji Dzwina û heta Dniestrê.

Lê hêj esker û Ordiyên polonî yên Varsovi, Modlin, Lublin, Lwow, Plesî, Oksiwî û khergirava Helê di pêşiya elemana de pê didan erdê û bi çavsozî şerî wan dikirin.

Li 21-ê İlonê

Ji ber ko cebîlxana wan xelas bûbû bendera polonî a eskerî Gdynia çekê xwe daniye û ketiye destê elemanan.

ASEGEHA EWRIPAYÊ

Ordiya Bîrîtani 8 Di Erdê İtalyana de Pêşve Diçe

LONDRE—A.F.I. Gava Hevalbendan digotin: emê rojekê pê li erdê Ewripayê bikin, propogendekarên elemanî qeşmeriya xwe pê dikirin û ne dixwestin kes qîma xwe pê bîne. Lê liştê ko General De Gol, General İbro, Serekcimhûr Rûzvelt, Serekwezîr Çorçîl digotin rast bû û ev çend roj in leşkerên Hevalbenda, Ordiya Bîrîtani hest û yekîneyên kenadî ketine erdê İtalyayê û niho li wê, di hindurê Asêgeha Ewripayê de şerîne zor û xwîndar destpê kirine.

TEVDANA ESKERÎ

Di Sariya Sîbehê De, Der Saat Çar û Nîvan

Roja İne, li sîseyê İlonê serê sîbehê, Ordiya Bîrîtani 8 pê li erdê İtalyayê kiriye. Leşkerên Hevalbenda yên ko di bin emrê general Eyzenhower de ne, derketine erdê İtalyayê. Qiwetên bîrîtani û kenadî bi tevkariya qiwetên Hevalbendan ên behrî û hewayî ev tişt pêk anîne. Qiwetên Hevalbenda di sariya sîbehê de, li saat 4 û 30 deqîtan de dest bi êrişê xwe kirine. Eskerên hevalbendan derketine erdên ko hember Mesînayê de ne, Hevalbenda heteriyeyên Mihwarê perîşan kirine û lal xistine.

LONDRE—R: Wezaretê bîrîtani a qiwetên hewayî elam didê: Şevê çûyî balafirên me torpîl reşandine behrên dijminan, ji aliyê din, bombeavêjên me balafirgehên elemana yên erdê Frense û Holendayê bombardiman kirine. Bombeavêjêk venegeriyaye warê xwe.

KAVIL & XERABEZAR

Not û Şeş Hezar Ton Bombeyên Şewat û Teqandinê

LONDRE— Di nav sala şerê a çaremîn de, çekê bîrîtani ê hewayî bitenê 96.000 ton bombe avêtine bajar û hêjagehên Germanistanê. Refên bîrîtani 11.000 ton bombe avêtine Hamburgê, 9.000 ton Esenê, 8.000 ton Kolonyayê, 6.000 ton Duisburgê, 5.000 ton Dusseldorfê, 6.000 ton Berlînê, û 5.080 ton ji Nurmîbergê.

WEŞINGTON— Wezîrê emerîkanî ê şerî kolonel Noks gotiye: Ji destpêka şerî û heta niha me seyekê waporên japonî bin av kirine.

LONDRE— M. Stramek Serekwezîrê Çekoslovakî elam daye ko Rûsyê û Çekoslovakya wextekî nîzing de peymanameyêke arîkariyê mor bikin.

LONDRE— Bi awakî resmî didin zanîn: Meha borî refên bîrîtani 19.000 ton bombe avêtine erdê İtalya û Germanistanê, 16.000 ton ketine hêjagehên elemanî û 3.000 yên talyanî; çekê bîrîtani di ser Ewripayê re 160 mekîneyên dijminan avêtine erdê; 381 balafirên bîrîtani venegeriyane warên xwe.

ENIYA BEHRA SPI

Êrişê Erdê Talyana Bi Serdestî Dom Dike

LONDRE—Xeberdoxekî ji Qerargeha Hevalbendan a Mezin li Efrîqa Bakurî gotiye: di erdê İtalyayê de me ji xwe re qerargehek daniye.

CEZAYIR— Tête bawer kirin ko qiwetên Mihwerê di erdê İtalya Nîroyî de, bi xurtî şerî Hevalbenda bikin. Zehf eskerên elemanî hatine vê erdê.

LONDRE— Şandiyarê radyo Cezayirê ê emerîkanî duhî êvarê elam dida ko elemana bi awakî gelek xurt berberiya leşkerên Hevalbenda bikin

CEZAYIR— Danezanekê resmî elam didê ko qiwetên Hevalbenda ên behrî dema derketina leşkerên Hevalbenda erdê İtalyayê bi her awayî arîkariya wan kirine.

CEZAYIR— Refên Hevalbenda pirên geliyên Brenerê ên rêhesînan bombardiman û xira kirine.

WEŞINGTON—Xeberdoxekî yê wezaretê emerîkanî a şerî gotiye: Tevdanên eskerî di erdê İtalyayê de li gora planên ko hatine danîn dom dikin.

Li 22-yê İlonê

Ji sê aliyên Ordiya elemanî û ji alîkî Ordiya Sor dora Lwowê girtibûn, li ser wî Lwowê jî dest ji şerî kişand.

Li 28-ê İlonê

Peyivên teslîma payeteytê Polonyayê Warsovî destpê kirin; Warsovî bûbû kavil û xerabezar, di hundurê bajêr de av û xwarin ne-ma bû; eskerê hêj cebîlxane...

Li 30-ê İlonê

Eleman ketine Warsovî û Medlînê.

Li 2-yê çiriya berî Khergirava Hel xwe avêt bextê neyaran. 4.000 eskerên polonî yên ko şerê parastina Helê kiribûn 4.000 eskerên elemanî hêşir girtî bûn.

Li 5-ê Çiriya

Berî di nav bira leşkerên General Klebergî û qiwetên elemanî ên moorkîrî de şerî dawîna çabûye.

YANEY SERKEWTIN

Dengê Jindarî

Vê dawiyê rojnameya «Jina», ew rojnameya kurdî ku li Suleymaniyê û bi destê şair û edîbê kurd Tewfîq beg (Pîre—Merd) derdikeve, li ser «Yaney Serkewtin» bendek pîr heja nivîsiye. Ji xwe, ji kovara «Gulavêj»—kovara kurdî—ya ku li Bexdayê bi qelemên gurûhek zanayên kurd derdikeve—li ser «Yaney Serkewtin», em hinek da bûn, agah kirin. Bi rastî ev civata zanistî ku ji zûda ve hatibû avakirin û qederekî xebata xwe sist kiri bû, vê dawiyê bi vîn û evîneke mezin daye ser armanca xwe û gavên ahengdar davêje.

Ev dengê fîsûnkar û jîndar, ku ji dev û dilên paqîj der tê, ewê zîngara gubên nezanên kurd paqîj bike... dilên şkestî tije hevî-bike...

Ev ronîya ku ji meş'eleya zanistî.. ew meş'eleya ku zana û nejadperwerên kurd mîna Mîrza Emîn Zekî, Refîq Hîlmî, Elî Kemal û Marûf Ciyawuk Beg kirine destê xwe, diçirise, ewê tarî û dûmana ku bi ser welatê me de girtîye wenda bike... Ewê wê mij û xumama ku li ser çayên Zaxros kon vegirtine, rake... û çavên wan kesên ku ji hezar salan minêkarê tîrejek ront mane, tije nûr bike...

Vê paşiyê, di her jmarê «Gulavêj» de, em listeyekê bi navê bexşîşan dibînin ku comerd û camêrên kurd, her yek, ji civata xwe re çel, pence, pence û pence dinaran pêşkêş dikin. Mala wan ava... rûyê wan spî be. Metelokek heye, dibêje: «Perê spî ji bona roja reş e.»

İro, em—nejadê kurd—di her meydanê de, bi her awayî li dûmanê û kêmketîne. Divê em jî rabin ser xwe, dest bi dest, mil bi mil bidin ser rîya jiyînê û bê deng lê bi aheng lingê xwe bigihêjin daxwaza xwe... bi gihêjin armanca xwe... QEBRÎ CAN

HEWAREK

Ji Xortên Kurdan Re

Gelî kurdan rabin helistin Gelî xortan rabin bi dest bin Hûng in hemû piling û gér in Hûng ki ne, biken hinêrin Kurdino nivîstinê neken Yeketiya xwe bir neken Ew Kafr in xurtî diken Evîniyê ji me diben İxsîro dikey hewarê Kes niye bête hewarê Sêro rabe nîvê şevê Destê xwe pavê xencere Bêje ev e roja min e Xewa şîrin ne bo min e Xewa şîrin ne bo min e Ci bikem Kurda nine min e Roja Kurda di her hebî Roja mîra di her hebî Evro, ew roj serbîlind bît Ev ro. ew ro kuştin dibît Neftî û kuştin bo mîran e Mîrê me her Kamiran e Em hîvkekê Xudê dikeyn Mîrê me mîrê kurdan e.

SELAHEDİN REŞÎD ŞAHÎ

DEMA NIHA XEWNEKE XWINDAR

Bihayê Ko Italyayê Ji Bona Xewnekê Daniye

LONDRE — R : Piştî ko di nav sê salên şerî de milyonek talyan hatine kuştin, niho xelkê Italyayê dibînin ko leşkerên Hevalbenda derketine erdê wan. Tê bîra xelkê ko li 10—ê hizêranê 1940—1 gava Musolîni di şehnişîna Qesra Venizê de dipeyivî, nav di milletê xwe dida û digot ko nav bira Italya — Frense û Britanya Mezin de şer e û bi ser ve zêde dikir :

Armanca me yek e ; vegirtina erdine nû !!...

Lê serxweşîya talyana zehf dom ne kir û pey hev û du Efrîqa Rohelatî, Hebesistan, Libye, Treblis xerb û Sicilye ji destê wan çûne, û niho leşkerên Hevalbenda pê li erdê talyana bi xwe kirine. Italyayê çavê xwe berda bû erdên milletên din, lê îro 1.306.000 mil çargûşê erd bi 14 milyon rûniştiman ji destê wan xelas bûne, 2.400.000 ton mezin waporên talyanî hatine bin av kirin.

Musolîni digot; 8 milyon şerevanî, nobetdarên Italyayê ne; lê îro Italya bûye xulamê elemana û bindestiya wan dike.

1.000 TON BOMBE

Berlîn Ji Nû Vê Hatiye Bombardiman Kirin

LONDRE—R: Wezareta Britaniya a hewayî dide zanîn: Şevêçuyî refên britaniya ji 1.000 tonî bêtir bombe avêtine hejagehên payetextê elemana; bombardimana Berlînê bîst deqîqan dom kiriye. Refên Hevalbenda ên din, li erdê Renanê û li balafirgehên Frense xistine, û torpîl reşandine behrên dijîmin; zehf neçirvanên neyar hatine avêtin erdê 22 bombeavêj venegeriyane warên xwe.

SERFIRAZIYA HEVALBENDAN

SÊ HEZAR HÊSİR HATINE GIRTIN

CEZAYIR—R: Qerargeha Hevalbendan a mezin li Efrîqa Bakurî dide zanîn: Pêşveçûna yekîneyên britaniya û kenadî di axa Italya Nîroyî de bi serdestî dom dike. Leşkerên Hevalbendan 10 bajarên talyanî standine û 3.000 hêsîr girtine.

STALINO BER BI KETINÊ YE

ORDIYA SOR GIHAYE DERGEHÊN STALINO TÊ

MOSKÛ—R: Bi awakî resmî didin zanîn. Ordiya Sor gihaye dera ko 5 kilomêtir di rohelatê Stallnoyê de ye. Di axa Donetza jêrîn de şerine xurt dom dikin. Eleman di teveyiya vê eniyê de xwe bi şûnda dikişînin. Qiwetên rûsî nemaze selefên siwaran dane pey elemana û pêş ve tên.

DÛRIK

DÛRIKÊN LI BER TEMBÛRÊ

SÎNEMÊ

Keçka gunda Sînemê
Tu xeyidî li wê demê
Şayî li dewsa xemê
Rojî şay û daweta
Ez kilê çavê te me.
Keçik rîhana l'aviya
Sînem rîhana l'aviya
Te di bû l'êser xaniya
Tena jtena dimeşîya.
Mi dest avêtê gerdenê
Bi ser mi de ditewiya
Weke kewanê li bûçîya
Xuşîn ket toq û beniya
Keçka gunda Sînemê.
Tu xeyidî li wê demê
Ez mehbûbê dilê te me
Eman ne man şnokê
Bejin terha bihokê
Memik kirin wek gilokê
Ez l'benda te mam şev û roke
Ezê Sînem birevînim
Ezê bibim deşta Xarokê.

SINCÊ

M' Sincê di li ber berana
Ez xulam dev û dirana
Heb lûlê li nav mircana
Lê ne ma lê Sincê
Diran hebê birincê
Gulf gihane kolincê
Lê eman lê Sincê
M' Sincê di bû li ser Xênê
Eqlê xorta difirênê
Lê ne man lê Sincê
Gulf gihane kolincê
Ramûsanê te xweş bûn
Ser kehnika Eynîsincê
Lê ne man lê Sincê
M' Sincê di bû li nav rezan
Tu binêr li qolan u qezan
Ez çam rûke sor bi qezan
Lê ne man lê Sincê
Ezê Sincê birevînim
Bibim Welatê Çerkosan.

YADÊ

Dellê Yadê
Ez mêr na kim
Mêr tu nîne
Ez axa na kim
Zilmê û qayîşê dikişîne.
Ez şexa nakim
Erê şex in
Cilê wan şin e
Qelbê wan reş e
Wek tenî ne
Ez şivana na kim
Tim daw û delê wan
Bi herî ne.
Ez gavana na kim
Timî ling qelişî ne
Ez mela na kim
Tim bi qelem û dewêtkê
Qayîşa xwe dikisînin.
Ez dowilmenda na kim
Mal genî ne.
Ez feqira na kim
Li ser çavê xwe na gerfînin.
Ezê dakevim binê
Berîya jêrî
Yekî erêbê çeng sipî
Ji xwe re bineqînim
Bila mêra bikujê
Gelha li mala bavê min
Vegerîne.

KIRIVÊ

Nisêbîne bi qişle ye
Hê lê kirivê
Gul û rêhan tê de ye
Meskenê min û te ye
Kêf kêfa min û te ye.
Gundî û maliya çî ji me ye
Ya sîtar bê lome
Çî gundê bi lome.
Nisêbîne bi tehtik e
Sola kirivê bi kabik e
Kengê mêrê kirivê min binirê
Kirivê wez min bike
Nisêbîne bi av e
Sîvar û peya da nave
Hewşa kirivê min bi gîha ye
Lê lê kirivê
Mi çinê te ba daye,
Sêx û mela lê paldaye
Şing û berê te gewr in
Wek xurmayê li Bîkdaye

PEJINÊN DINYAYÊ

COTKARI-ZAD & XWARIN

Ji bona mirovên bi zirav, ji bona mîrxasên ko ji millet û welatê xwe hez dikin tu'îşt ne zehmet e, tu'îşt ne giran e, tu'îşt ne bê imkan e. Xelkê Britanya-Mezin bi vên zebat û eşqawelêt nav û deng dane. Gava vi şerê mezin û xwîndar destpê kir, elemana bi noqavên xwe, û bi hiner û çavsorîya xwe di Behrên Ci-

hanê de, waporên inglîzî xistin tengiyê û pê dixwestin xelkên giravên Britaniya ji birçîna bîmirînin. Britaniya alîkî, di Behrên dinyayê de şerî noqavên, elemanî dikirin û dixebitîn da ko behrên cihanê ji wan paqî bikin û ji aliyê din dest bi colkariyê kirin. Tuv hatiye reşandin her bostên axa İngilîstanê û wan pê zad

û xwarina xelkê, 47 milyon peya lê'mîn kirine. Gava li dora wan de çep reş bû ew reştir bûne û liştên ko zehf pispor û mojtanan digotin çimêbe jêk anîne. Xebat şer e dest avêtê dibe rool. Dil û zebat hebe, mîrani û jîtakulî hebe, her îstê cêdibe û bi tenê dilê tirsok singa gewir na bine.

LE JOUR NOUVEAU

Direction: Beyrouth Wkfs Tabet
Place des Cañons Tél. 74-04 et 84-41

QUOTIDIEN KURDE
Directeur - Propriétaire: EMIR Dr. KAMURAN AALI BEDIR KHAN

Le Numéro 10 P.L.S. - Abonnement
Syrie-Liban 10 L.L.S. Etranger 2 L. Stg.

Vers la Victoire

CHRONIQUE HEBDOMADAIRE
DE LA GUERRE

Quatre ans, jour par jour, après l'entrée en guerre de la France et de l'Angleterre, pour la première fois, les armées de terre alliées portent le combat sur le continent européen.

Depuis 11 mois, avec une continuité sans revers, les armées de la victoire refoulent, presque sans reprendre haleine, l'ennemi vers sa tanière. La grande marée déclenchée par Hitler en est à son reflux qui, avec la rigueur d'une loi physique, recouvrira bientôt la plage de départ.

Nous sommes maintenant dans la deuxième phase de l'offensive terrestre, aliée, la phase décisive, celle de la « reddition sur champ de bataille ».

Précédé d'un violent tir de l'artillerie du secteur de Messine, de non moins violentes attaques de l'aviation contre les positions de Reggio et d'actions de commandos et de parachutistes, l'établissement de la première tête de pont sur le point extrême de la Calabre s'est développé très rapidement et aujourd'hui les troupes britanniques et canadiennes tiennent solidement une cinquantaine de kilomètres de terrain du sud de Reggio au nord de San Giovanni. Le ravitaillement se fait à une cadence rapide à travers le détroit de Messine sous la protection absolue de la marine et de l'aviation.

La situation paraît précaire à l'Etat-Major allemand, puisque déjà les radios de l'axe préparent l'opinion à l'évacuation du Sud de la Péninsule. Il est certain que le problème des communications, après les bombardements destructeurs des noeuds ferroviaires de l'Italie, y compris les ouvrages d'art des lignes qui descendent du Brenner, doit paraître plutôt insoluble au Commandement allemand. Il est probable, d'autre part, que ces premiers débarquements sont le prélude à d'autres opérations combinées et il est à prévoir, comme le laissent déjà entendre les communiqués que la population et l'armée italiennes interviendront assez vite pour ne pas favoriser, et même pour gêner, les plans de la défense allemande.

Du côté des côtes française et belge, depuis quelques jours les attaques des bombardiers britanniques ont connu une intensité décuplée sur les aérodromes et voies de communications. Devons-nous nous attendre à de grandes opérations de débarquement là bas aussi? Dans un mois, les conditions atmosphériques seront plus dures et maintenant la lune est dans une phase favorable. En tout cas, si

LES DEPECHEES de la NUIT

A l'occasion du 4ème anniversaire de la guerre, le Comité Français de la Libération Nationale a lancé un manifeste dont voici la conclusion: « Les invincibles armées alliées tendent la main à leurs frères des pays conquis, dont la résistance, en dépit de la faim, de la terreur policière et des pelotons d'exécution, est l'une des conditions de la victoire totale. »

Nous voici arrivés à une étape décisive de la guerre. Le 3 Septembre 1939, la France et l'Angleterre présentaient devant l'ennemi de l'Europe la force de leurs armes et la faiblesse de leurs âmes. En ce moment, c'est par la force conjuguée de leurs armes et de leurs âmes que les Alliés se lancent à l'assaut de l'ennemi et préparent la resurrection de l'Europe.

A l'avant-garde de cette coalition se trouve la 8ème Armée, la grande armée britannique qui, voici 10 mois semblait piétiner aux portes d'Alexandrie, dont chacune des campagnes était accompagnée des armes et des couleurs de la France, et qui, à l'un des plus sombres moments de son histoire, devait aux Français de Bir Hakim une part de son salut.

Sur le sol de l'Europe, à l'heure où les peuples asservis rompent leurs chaînes qu'ils n'ont jamais cessé de secouer, un rôle exemplaire, qui sert de rappel à toutes les nations, appartient à celle qui est entrée la première dans le martyre de la guerre totale au moment où Goering lançait sans préavis sa « Luftwaffe » sur 500 villes et villages de Pologne. 3 millions de polonais — chrétiens et juifs — sont tombés, victimes des massacres, torturés à mort, tués par la famine et les épidémies.

Mais ce ne sont pas les seules victimes qui établissent la logique de la haine. Plus la Pologne saigne, et plus la Pologne combat. Et c'est une leçon, en même temps qu'un présage que l'honneur et la résistance de la Pologne et de la France se soient mutuellement limités et conjugués!

C'est parce que les Français ont descendu 400 avions allemands. C'est parce, qu'il y a eu ceux du « Surcouf » et ceux du « Richelieu » c'est parce qu'il y a eu Pont-du-Fahs, le Fezzan... que la France qui avait perdu une bataille, n'a pas perdu la guerre.

C'est parce que les Polonais ont tenu à Tobrouk au moment le plus dur, c'est parce que le pavillon polonais n'a jamais cessé de flotter sur tous les océans, c'est parce que les Polonais ont participé à 575 raids et déversé 7.000 tonnes de bombes sur les territoires ennemis, que la Pologne a perdu une bataille mais qu'elle n'a pas perdu la guerre.

Et qu'en dire de la bataille intérieure? Sur le sol français, en étroite liaison avec le Comité de la Libération, fonctionne le Conseil de la Résistance où sont représentés les deux grandes organisations syndicales. La Confédération Générale du Travail, et la Confédération Française des Travailleurs Chrétiens et 6 grands partis français: la Fédération Républicaine, le Parti Communiste, le Parti Socialiste, le parti Radical et les Démocrates Populaires ainsi que les groupements suivants: Combat, Franc-Tireur, Libération, Front-National, Ceux de la Résistance, Ceux de la Libération...

Hitler avait dit: « Je ferai l'Europe. » L'Europe se fait contre lui.

LA GRISE DES EFFECTIFS ALLEMANDS

Le Haut Commandement de la Wehrmacht se voit acculé à un terrible dilemme. Comment répartir les forces dont il dispose pour défendre efficacement l'Europe menacée? Quelles forces faut-il à Hitler pour protéger sa solidité « Forteresse », à l'Est, les réserves mobiles qu'il utilisait pour combler les vides sont épuisées. Il en possédait encore pendant l'hiver dernier quand le Général Von Manstein lançait 20 divisions dans la bataille pour sauver KHARKOV. Aujourd'hui Hitler n'a plus de réserves mobiles. Il avait engagé les deux tiers de ses chars pour mener rapidement à bien son offensive de KOURSCK. Ses divisions blindées ont depuis subi de terribles pertes dans la formidable bataille de matériel qui fit rage par la suite.

Tout ce que l'Allemagne peut faire aujourd'hui c'est de renforcer les unités qui se battent sur un secteur en affaiblissant les effectifs qui luttent sur un autre. Mais ceci est presque impossible parce que la Wehrmacht doit actuellement faire face à trois offensives majeures dans trois secteurs différents, et tout porte à croire que l'avance soviétique — tout au moins dans le secteur méridional — est irrésistible.

nous pensons à une telle possibilité les allemands eux aussi doivent y penser et si un grand espoir est de notre côté, de leur côté les sentiments doivent plutôt tenir de la panique.

D'autant plus, qu'après Hambourg, Berlin vit aujourd'hui des nuits d'épouvante et que les nouvelles du Front de Russie, où la défense allemande craque sur tout le front de Smolensk à la mer d'Azov, ne doivent pas contribuer à relever un moral déjà fortement éprouvé par ailleurs. D.

Les autres fronts de l'Allemagne ne sont pas moins menacés. Si Rome est vraiment déclarée ville ouverte, toute résistance au Sud de la Capitale devrait s'arrêter automatiquement, car on ne pourra plus ravitailler la partie méridionale de la péninsule si le trafic par Rome est suspendu.

Le reste des trois divisions allemandes qui se battaient en Sicile pourra péniblement se retirer vers l'Adriatique en abandonnant presque tout son précieux matériel. En admettant que l'Italie soit perdue tôt ou tard pour l'Allemagne il faudra au moins 10 divisions pour protéger la frontière autrichienne et le bassin danubien des Alpes. 5 autres divisions seront nécessaires pour défendre les Alpes occidentales qui ferment l'accès de la France. Il faudra au moins 10 ou 15 divisions allemandes pour remplacer les garnisons d'occupation italiennes dans les Balkans, ces Balkans qui doivent être défendus à tout prix parce qu'ils représentent une porte d'accès importante vers l'Europe.

Hitler devrait donc disposer d'une trentaine de divisions pour garder son front sud. Quelles sont les réserves au sein desquelles il peut puiser ces effectifs? En Allemagne, il n'y a pour ainsi dire plus de divisions de première ligne, en réserve. Les 40 divisions stationnées en France, en Belgique et en Hollande et qui, en partie, ne sont composées que d'effectifs réduits, sont indispensables à la protection de ces territoires. Il y a encore 10 divisions allemandes en Norvège et 7 en Finlande. La presse suédoise a beaucoup parlé ces temps derniers d'un transfert probable de ces 17 divisions. Peut-être que l'Etat-Major allemand sera contraint d'avoir recours à cette mesure, mais s'il en était ainsi, il porterait atteinte non seulement à son prestige, mais à une position stratégique importante.

En dégarnissant le nord de l'Europe ces régions seraient instantanément men-

POEME KURDE

L'ABEILLE

Cherchant la liqueur enviée, l'abeille
Caline la rose, au corail embaumé
Descendant à la plaine,
Survoltant les sommets
Sur les traces du soleil.
Le papillon suivait son vol évirant
Par dessus les eaux à l'allure lente
Courant
Comme le vent,
Sur les pentes
Des ravins,
Irritant la tête comme le vin.
Chuchotant des mots
Aux oreilles des fleurs,
Animant la gaîté
Et apaisant les pleurs.
C'est le soir,
Le royaume des flèches noires
Fatiguée des couleurs,
Dégoûtée des douceurs
A pas lents,
Comme un sultan,
Sur les lèvres un sourire méchant,
L'abeille rentre des champs,
Et le papillon se perd dans les bois
Comme dans la gloire
Se perdent les forts et les rois.
L'abeille alors dit
D'un ton maudit
A la muse : fleur,
Ton poète est aïtristé par les pleurs!
Tu es l'attente, l'espérance,
La résonance—
Moi le mouvement, le geste;
Mon chef—d'oeuvre c'est le miel...
Toi... tu es le reste.
La reine des fleurs pâlit
— Comme ces femmes
Au bonheur perdu
Qui passent dans les rues —
Entre les feuillages drus,

DR. BEDIR KHAN

LA PRESSE KURDE

Nous signalons, à nos lecteurs s'intéressant au mouvement culturel KURDE, les journaux et périodiques kurdes suivants:

- RIYA TAZÉ** organe des Kurdes de l'U.R.S.S. paraissant à Erivan.
- GALAWÉJ** la plus grande revue littéraire kurde, paraît chaque mois à Bagdad, avec 80 à 300 pages de texte hebdomadaire politique et littéraire paraissant à Soulemanié.
- JIJAN** revue littéraire bi-mensuelle paraissant à Damas. Textes kurdes et français.
- HAWAR** revue mensuelle illustrée, paraissant Damas.

nées d'une invasion alliée. Les sous-marins ennemis perdraient des bases d'opération vitales. La Finlande sera vite obligée de mettre bas les armes, ce qui équivaldrait à l'effondrement du front de Leningrad, front qui est le plus rapproché du territoire allemand proprement dit.

Même si l'Allemagne se décidait à avoir recours à toutes ces mesures, elle ne libérerait que la moitié des effectifs dont elle aurait besoin pour défendre le front méridional. Même dans ce cas là l'Allemagne ne pourrait pas passer à l'offensive dans le sud. Elle pourrait à peine résister efficacement aux offensives de plus en plus violentes déclenchées par les Alliés.

Prochainement, LE JOUR NOUVEAU paraîtra une fois par semaine, le Lundi.

MIREKA CIHANE

MIRÉKA CIHANÉ MIRÉKA WENYÊN SER Û AŞITIYÉ

EVE EMERIKE

Emerika wexteké di bin penaha Ingilistané de bû, lê li 4-ê tîrmehê sala 1776-an de piştî şerî ne no, xelkê Emerikayê inglîz ji Emerikayê derxistinê û bûne bi serê xwe, dewleteke mîsteqîl.

Bi vê hêncetê di Emerikayê de bangînek hatiye belav kirin, jê re

layetên Emerikayê ên heja û wê tenperwer yên ko dizanî bûn mîlet çî dixwaze, gihane hev û civanek danîne û di vî civanî de Bangîna Istîqlalê hatiye nivîsandin. Bi vê bangînê xelkê Emerikayê yekdîl û yekziman ji Ingilistanê re didan zanîn ko mîletê amerîkanî dixwa

Bangîna bi ser xwe bûnê dibêjin, tê de hatiye gotin: Heqê hemî însana wek hev e; di pîrsa heq û edaletê de mezin û piçûk, belengaz û dewlemend nîne, azahî û serbestî heqê her kesî ye, di pêşîya her kesî de dergehên zanîn, ilm û hi

ze hikûmeta xwe, xwe bi xwe, bi bijêre ango inglîza divê edî tekîll şuxlê wan ne bin.

Lê Ingilistanê ne dixwest ev wîlayetên heja ji destê wê derkevin û li ser wê, mîletê Emerîkanî ji bona serbestî û istîqlala xwe,

ner, xebat, bextiyarî û kamiraniyê vekirîye, û divê vekirî be.

Mîletî divê hikûmeta xwe, lebatên Civatmîletê xwe, bi serbestî û li gora daxwaza xwe bibijêre û her wekî mîletî dil dîke divê karên mîletî bêne gerandin. Mezinahî li mîletî tê.

Emerîke çawan giha azahî û serbestîyê?

Nabî û Nimnendoyên sîh wî-

şerî inglîza kirin.

General Core Weşington ko emerîkanî jê re «Bavê Welatê» dibêjin, rêberê mîletê xwe bû. Emerîkanî bi mîrîyê şerî kirin û tê de serfiraz bûn.

Piştî ko Emerîka giha serbestîyê, ew 30 wîlayet destê hev û du, girtine û hîmên dewleta emerîkayê danîne. Herwekî Emerîka welatekî aza û serbest, rahat û zengî bû, ji

her aliyên dinyayê û —ji Kurdistanê jî— zehf xelkê hatine Emerîkayê, tê de xebitîne, bûne xwedî mal û mîlk û heqî, heqî Emerîka giha xurtiya xwe a îro.

Ji xwe welatên ko xelkê wan zana ne, îqê mîletî li gora hikmên qanûn û edaletê têne gerandin, xelk bi zîlm û zorkeriyê qîma xwe nayênin, heqê xwe nasdîkin û ji bona azahî û serbestîya xwe bi îstîl û tertîb dixebitin û ko hewce bû hemî pev re, şer û berberîya zalîma dikin, her û her çêtir û mezintir dibînin.

Emerîka Çawan

Tête gerandin? Di Emerîkayê de girtin û berdandî destê mîletî de ye. Ji xwe bîngeha demokrasî ev e. Bê ko piraniya mîletî bêje, erê, wîsa baş e, qanûn nîkarin bêne danîn, ji xelkê pere, wêrgû nayîn standin. Hikûmetî tiştê ko piraniya mîletî na xwaze, nî kare bike û her wekî mîletî rast bi rast bi wan tiştî nî kare mijûl bibe, ji nav mîrovên aqîl, xwedî exlaq, bişyar, xebatker, ewle, zana, mîrxas nîmî-nendeyan dibijêre, ew nîmî-nende, di civatmîletî de kom dibînin.

Civatmîletî dêv û zmanê mîletî

ye. Lebatên civatê Serekdewletekî dibijêre û Serekdewletî jî, lebatekî jî lebatên civatmîletî dîke Serekwezîr, û bi destê wî wezarete têtê danîn. Heke civatmîletî rojêkê çîma xwe bi lebatên wezarete ne anî wezareteke nû têtê danîn.

Xelk û Bajaran Emerîkayê

Nivê xelkê Emerîkayê di bajarên mezin de rûdînin. Di Emerîkayê de 92 bajar hene ko rûniştîmanên beryekî ji wan jî 100.000-î bêtîrin.

Payetextê Britanya Mezin Londre şarîstana Dinyayê a mezin tîre; tê de 9 mîlyon xelkê rûdînin, piştî Londrê Nû-Yorkê tê, li wê heftê û niv mîlyon peya rûniştîne.

Ji bona zaroyên xelkê Nû-Yorkê 700 dibistan hatine ava kirin. Rûyê erdê vî bajarî 310 mîl çar gûşeyê ye. 39 avahiyên Nû-Yorkê bi 38 tebeqî in. Avahiya bilîndtir Empeyîr Stêt Bîldîng e, 102 qatên di wê hene û ev avahî 1265 pî bilînd e.

Riyên Nû-Yorkê fireh, mezin û paqij in, û heftê û niv mîlyon xelkê Nû-Yorkê di saya hîner û zanîna de, di vî bajarî de bi xweşî dixebitin û kêf dikin.

DI, WELATÊ ZEMBEQÊ GEWIR DE

Nivîsevan

Grîgorî Petrof

13

Wergerandok:

Qedri Can

Xwedê kir, ku jiyîna qîşlê ew îslah kir...

—Wî, ev rutbe, ji qîşlê stend. Di leşkerîya xwe de bi namûs, jê-hatî, xebatkar û bi nezaket bû...

Armanca leşkeriyê wîsan hate nas kirin... Ji bo wê yekê zabîten Fîn ên xort, ji bo bigihêjin hevîya xwe, li reyên nêzik û awayên qenc gerîyan.

Ji fro pêve zabîtan, li hemberê neferên xwe, awayê rêveçûna xwe guherandin, mîna berê, bi çavê kêmasî li wan mêze ne kirin.

Di zemanê Îsweçan de, qîşlê tîje gemar bû, ne dihate rûniştin. Hewa wê, tim genf bû... cilên neferan ne baş bûn... Ji ber xwarînen neqenc pîrê wan birçî diman û ne xweş diketin... Ji ber ku serek û zabîten wan, heqê wan dixwarin. Li neferan qenc mêze ne dikirin. Di qîşlê de kîjan kufre ne baş bû, bu bû adet.

Nuha her tişt, ji kokê hate guherandin. Qîşlê, paqij bûn... diwarên wan hatine spî kirin. Bi vekirîna pencereyan, hewa hate nuhkirin... di çîmanan û qafîkan de, çîçek hate çandin. Li pencerê qîştan de perde bi darve bûn, nî biba, gava diket hundirê qîşlê, pêlavê xwe li ber derî paqij dikirin. Nefer bi xwesta, ne xwesta, diviya bû, di sergoka qîşlê de, her roj xwe biqo. Nefer her wekî bi laşên xwe hatin paqij kirin, bi çanên xwe bi exlaqên xwe jî paqij bûn.

Di zemanê serdestîya Îsweçan de ev pîrsên ha bû bûn metelok

—Mîna Îsweçan serxweş...

—Nola neferê Îsweçan çîr (kufir) dike...

Di zemanê Îsweçan de nefer bi tevayî serxweş bûn. Tu çîr ne diman ku ne dikirin. Neferan çîrî hev dikirin. Paşan jî, ji hev re gotînen pîş digotîna. Gava jî

hev hez dikirin, gava bi hev re şer dikirin pêda û bê perwa jî de, bav û zexhên hev re... Ji Îsa... jî roj zehmanan re, çîrên giran, dibarandin.

Zabîten Fîn ên xort; sabûn xîstên qîşlê... sibê, êvarê piştî xwarîne, destên leşkeran bi wan dan guştin... poşgîrê paqij dane wan... Ji ber leşkerî re firçake diranan dan û ew hînfî diran paqijkirinê kirin... piştî paqijkirîna diranan, paqijkirîna zman jî hînfî wan kirin. Zabîtan çet çîr ne dikirin... li hemberê leşkeran sert bûn... bê çîr û xeberan înzibatek rînd di nav wan de çêdikirin.

Berê, ne tenê leşker û zabîtan, her kesî çîrîkirin hunerekê zînan bûn... di qîşlê de çîrîkirin, çêşîdekî mîrxasî û qehremaniyê bû. Zabîten Fîn ên xort, qî, le bi awakî din kirin û gotin:

—Qîşlê, kûreya malbata me ye... Ji bona papasêder, ji bona mamostê; dibistan çî ye? Ji bona me jî qîşlê ew e.

Di vir de, ji civata jinên bêtir, divê em terbiye û nezaketa xwe biparêzin. Zabîtan bi dest û bi zman ev tişt ji leşkeran re îspat dikirin:

—Qîşlê, mekin meyxana serxweşan û kufîrxane... Tû mekin erdê... Zeminê wê gemarî mekin... Bi çîran hewa qîşlê berbad mekin... Zmanê xwe paqij bigirin... Guhê hevalên xwe zîngarî mekin... Çîrên pîş û kirê, ji reyandîna sehan xerabtir e. Çîr, nîşanên nezaniyê ye. Heke hûn dixwazin mîraniya xwe nîşan bikin çareyên mîrxasiyê pêda bikin...

—Bi sporê mijûl bibin... avjenî, bi navê lîstin û xwe çenkirinê hînfî bibin. Di civatan de peyvê nazîk bibêjin... Kitîbê bê fêde me-xwînin... herçî hûn dixwînin, di qîvîstîna dibîhtînan jî hîr mekin...